

SZEKELY-UDVARHELY

— AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA —

— A SZEKELYUDVARHELYI „SZEKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hetenkint kétszer: oszütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyeteli tagok egész évre 8 K, útitörök, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P Á L
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a köziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Köziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér sajtó díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és klóring 10,489. szám

Tarifaharc Ausztria ellen.

Irta: LÁZÁR PÁL országgyűlési képviselő.

Ausztria államosított vasúthálózatával erős fegyverekre tett szert a magyar kivitel megbénítására.

Közzétett tarifareformja azt bizonyítja, hogy e fegyverekkel a legkíméletlenebb módon akar élni. E tarifák 1910. év január hó 1-én lépnek életbe. Sürgős feladatunk, hogy az osztrák támadással szemben megvédjük gazdasági érdekeinket. Ennek bizonyítására legyen szabad az államosításra vonatkozó törvényjavaslatok indokolásából a következőket kiemelni:

„Az államosítás folytán az osztrák államvasutaknak módjukban lesz fokozottabb mértékben vonalakra terelni a monarchia forgalmát, a kivitel előmozdítani, a behozatalt pedig szabályozni. Módjukban lesz továbbá az államvasutaknak, hogy a forgalmat a hosszabb osztrák vonalakra tereltesék, viszont egyes viszonylatokban gazdasági okokból a más utvonalak szállítási jogosultságát is kimondhatják.»

Ezen indoklás nyílt bevallása annak, hogy Ausztria illojális harcra készült ellenünk. Illojális az osztrák tarifareform elsősorban azért, mert míg a magyar államvasutak tervezett tarifaemlése az eddigi tarifáknak csak 7—10 százalékára rugad, addig az osztrákok egész 50 százalékig fogják a szállítási díjakat felemelni és e prohibíció jellegű fuvardíjakkal némely magyar árut az osztrák piacról teljesen leszorítani, míg azok hatását az osztrák árukra külön díjkedvezményekkel fogják paralizálni.

Illojális továbbá az osztrák tarifákban érvényesülő mesterséges vonalmeghosszabbítás is. Az osztrák tarifákban e vonalmeghosszabbítások kétféle eredetűek. Az egyik az ugynevezett virtuális hossz, amelynek számítása akkor jogosult, ha sok költséget igénylő műszaki létesítmények, a forgalom nehéz lebonyolítása, vagy a korlátolt teljesítő képesség ezt indokoltá teszik. Nemzetközi szokásjog, hogy a befektetések, az üzemi költségek és a teljesítmény arányában számítják többre a megfelelő vonalhosszt. Ily alapon állapították meg például, hogy a Vöszlaubruck-Kammer-i vonalrész másfélszeres hossza számítható. Ily példák továbbá a simmeringi vasut, a Brenner vasut Kufstein-Ala vonala. Ily alapon lesz beszámítva a Baja-Báttaszéki híd 18 kilométer helyett 49-re. Ugyanezen alapon számíthatnánk virtuális hosszakat a pozsonyi alagutnál, a fiu-meii kammera—oravica vonalrészre és így tovább. Az ezen alapon számított osztrák vonalmeghosszabbításokai jogosultnak kell elfogadnunk, de ellenkezik a nemzetközi szokással, ha nem az említett matematikai alapon lesznek a virtuális hosszak megállapítva. Teljesen ellenkezik pedig a nemzetközi szokással az osztrákok önkényes azon vonalmeghosszabbítása, amidőn a különböző utirányok közül a leghosszabbat veszik alapul, holott minden a különböző utirányok közül a leghosszabbat veszik alapul, holott minden más európai államban a két végállomás között mindig a legkisebb kilométerszám szerint veszik vonalhossz gyanánt és a tarifát a legolcsóbb utirány egységárai szerint számítják. Az osztrák tarifatervezetben több ily önkényes mesterkelt vonalhossz van felvéve, amelyek egyes relációkban egész 50 kilométerrel hosszabbítják meg kiviteli utunkat.

Végül illojális az osztrák tarifa azon tendenciája, amelylyel bennünket az eddigi forgalom részese-déstől el akar ütni. Midőn a magyar államot reá kényszerítették arra, hogy az óriási befektetéseket igénylő katonai célokot szolgáló vidrányi—beszkidi és körösmézei vonalakat kiépítsük, ellenszolgáltatás gyanánt a külföldi forgalomban való részesedés lett részünkre kilátásba helyezve. Azon körülmény pedig, hogy most a gács—vieni és az ost—nordwest relációkat a helyi díjzabásba vették fel, arra enged következtetni, hogy részesedésünk-től el akarnak bennünket ütni és e forgalmat teljesen magukhoz akarják ragadni.

A vázolt támadás annál súlyosabban sújtja kivitelünket, mert Magyarország főleg tömegárukat exportál Ausztriában, melyek árát nagyon is befolyásolja a szállítási díj. Ami a fakivitelünket illeti, ugy a felvidéki fára vonatkozólag eddig sem voltak kedvező kötelekai vagyis közvetlen díjzabások, mert azok csak 5—6 koronával voltak olcsóbbak, mint a kilometerszerinti díjtételek. A galíciai, bukovinai viszonylatban tervezett emelés mintegy 20 százalékra rug. Az osztrák verseny tehát csak akkor lesz felvidéki fatermelésünkre veszélyes, ha az osztrák termelőket díjkedvezményben fogják részesíteni, a magyar kivételes kötelekai díjzabást pedig nem újítják meg.

Másképp áll a dolog az erdélyi érdekcsoportra. Nevezetesen csik- és háromszéki vonalokról csak addig lehetséges fát Ausztriába exportálnunk, míg a fuvarkülönbözetet Budapesttel szemben 30—35 koronát nem haladnak túl. Az új díjtételek alapján a fuvarkülönbözök 70—80 koronára fog rugni s így lehetetlen lesz majd az erdélyi fának további exportálása.

Szénkivitelünk jövője még szomorubb képet mutat, mert a határszél-től Wienig terjedő távolságoknál az eddigi fuvardíjat több mint kétszeresére emelték. Így pl. a wieni viszonylatban 15 f-ről 34 f-re emelték fel a fuvardíjtételt és ezzel lehetlenné teszik az eddig körülbelül 3 millió q-ra tehető szénexpórtunkat, ami 1500—2000 munkásnak veszi el kenyerét, míg mi kb. 13 és egy-kettő millió q szenet és pirszenet hozunk be Ausztriából és ezzel hetnyolc ezer osztrák munkást istápolunk. Szemünk előtt áll tehát azon óriási kár, amely az osztrák tarifa merényletből termelésünket érheti s keressük már most a védekezés és megtorlás eszközeit.

Be kell vallanunk, hogy puskaporunk egy részét már elpuffogtattuk azzal, hogy jövő tarifáinkat közre adtuk, mielőtt az osztrák tarifákat ismertük volna. Az is bizonyos, hogy kezünk a kiegyezéssel 1917-ig sok tekintetben meg van kötve. Mindazonáltal nem állunk fegyverzetlenül az osztrák támadásokkal szemben.

Teljesen magamévá teszem Gerő Károly máv. főellenőrnek a vasuti és hajózási klub közgazdasági szakbizottságában 1908. évi december 11-én tartott felolvasásában kifejtett azon véleményét, hogy az osztrák támadásokkal szemben leghatásosabb fegyverünk lesz a mai kötelekai rendszer felmondása.

Ennek felmondásával egyttal be kell szüntetni mindazon megállapodásokat is, melyekben forgalmunk irányítását lekötöttük és be kell szüntetni mindazon referenciákat, amelyeket eddig osztrák áruknak adtunk. Így például a dombran-debreceni viszonylatban a 170 korona díjtételből 27 koronát elengedünk; a budapesti viszonylatban az engedmény 29 korona, a gázgyártásra rendelt szén még további 6 K. engedményt kap 10 tonnánként.

Helyesen mutat rá Gerő Károly jelzett felolvasásában arra, hogy az Ausztriával a kiegyezés idejére lekötött közös áruosztályozásra és díjzabásból kivül képezhetünk egy autonóm díjzabást országhatártól-országhatárig, amelyet teljesen a magyar speciális viszonyok szerint képezhetünk ki, különös figyelemmel lévén azon csomó pontokra, amelyekkel kikerülhetjük a bécsi díjzabást. Ha azután felszabadulunk a közösség nyüge alól, ugy természetesen az áruszabályozást is, csakis hazai termelésünk megvédését a magyar viszonyoknak megfelelő tarifapolitikát csakis önálló gazdasági berendezéssel érhetünk el.

Ezen alapon lépett vasuti politikának, amidőn 1891-ben megváltottuk az akkori osztrák-magyar államvasutnak országunkban fekvő részét.

Ezen alapon haladt tovább Kossuth Ferenc, midőn az új kiegye-

zésben fenntartotta a tarifaképzésben az ország szabad rendelkezési jogát.

Ezen az uton most már megállani vagy visszatérni nem lehet. Az osztrákok oly harci tarifákat léptetnek életbe, amelyek fölrnek egy önálló vámtérülettel. Az osztrák támadás egyaránt éri és sújtja Magyarország minden lakosát. Így rombolják le az osztrákok azon falakat, amelyek eddig különböző nemzetiségűeket, különböző politikai állásukat elkülönítettek. Álljon tehát az egész nemzet az önálló gazdasági berendezés alapjára. És a nagy cél kivívásában ne legyünk kishitűek. Az, hogy a dinasztia idegenkedik a magyar érdekeket Ausztriával szemben megvédeni, nem lehet ok a meghátrálásra. Elég példát láttunk magunk előtt, a hol a fejedelem akarata meghajolt a nép állhatatos és erős követelése előtt. Talán elégséges e tekintetben a polgári házasság kivívására, de még inkább Lueger esetére reá mutatni. Lueger poigármesteri állásában csak háromszori megválasztása után erősítette meg a császár. És ugyanezen Lueger most a dynastia teljhatalmu kegyence.

Mi nem riadunk tehát vissza a gazdasági harctól, amelyre az osztrák szertelenség kényszerit bennünket. A harci tarifákkal szemben, ha kell a retorzió fegyvereit szegezzük. Az osztrák érdekeket könnyen szívén találjuk, ha az ő importjukat támadjuk meg.

Csak textilárunkban behoztunk Ausztriából 1.109.979 métermázsát 565 millió 209 ezer 641 korona értékben, az összes behozatalunk pedig 33,654,607 q. 1,339,353,747 K értékben volt.

Magyarország fogyasztó képességét legjobban illusztrálja az, hogy 8 éven belül az Ausztriából hozott áruk közel 45 százalékkal, értékük közel 50 százalékkal növekedtek.

Ha Ausztria szertelenségében oly vak, hogy saját érdeke ellenére legjobb kolóniája kizsárolására, tönkre tételére tör, ugy a nemzet önfentartási ösztöne meg fogja találni a fegyvereket az adáz támadás visszaverésére.

A harcot Ausztria a tarifa terén kezdte meg, itt kell kormányunknak a vezedelmét és a visszatörést első sorban szerveznie.

Teles mond sok. Aki felveszi pen-náját, szőljön igazat, vagy hallgasson. — Könnyebb a napilágot eloltani, mint a keresztény egyházat eltörölni. — Bármely terhes tiszt is könnyűvé lesz, ha méltó bért s jutalmat vesz. — Kereshetjük Istent eszünkkel, de megtalálni őt csak szív által lehet. — Irigy előtt csak azért is vétkes vagy, mert nem vétettél. — Az irigység a mások jóléte miatti betegség. — El kell veszni a világnak, vagy győzni az igazságnak.

Az aradi tizenhárom.*

Folyt. és vége.

Középosztályunk palotái nyomoruságról beszélnek. A léhaság és örült fényezés nyomán sötét bűn, folyton durrogó revolverek. A városi élet mindentelé egy Sodoma, melynek bűnhődése százezer áldozatot követel évenként.

Elkeseredés, osztálygyűlölség! Az egész társadalom felszine rothadó, háttere komor, mint a sötét viharos éjszaka.

Kölcseyvel kiáltok fel igen tisztelt gyűlés, ha látom szomorú helyzetét hazámnak!

Hol van a nép, mely pályát izzadni, Izzadás közt hősi bért aratni
Ősz atyáknak nyomdokin tanult?
A dícső nép, mely tanult izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni
Névben el csak, többé nincs jelen*.

Árva nemzet árva tanítója méltán kiálthatna fel!

Ezért kellett feláldoznia magát az aradi tizenháromnak? Ezért kellett vérrel hinteni be a magyar Golgotát, hogy 60 év múltán a gyökereiben megörült szabadság fája dicstelenül düljön a porba?

Nem, lelkesülő tanítóbarátaim!

Van a szabadságfájában eleven csira, mit fenntartott a hitélet és kharitás. Gyöngye hajtásain ott van egy pár virág a keresztény szocializmus s agrár eszmék fesledző bimbója. Vértanuk véréből szivta szervi erőit, most már titeket vár, mert a bimbóbontáshoz áldozatos szív lüktető szeretete szükséges. A ti veritékező munkátokat óhajta a fa, hisz a ferde utakon járó nemzet-társadalom megmentését, a haza sorsának felvirulását e virág termése hozza meg! Munkára hát! A nemzet tanítóit várja az Arad felett szivárványos könnyeket hullató nemzeti Génusz. Ma nem meghalni, — élni kell a hazáért! Legyünk egy-egy élő vértanu a hazát tettel szerető, munkával valló hazaszerető, erős ék kíméletlen kertjének a Pannonia virágos kertjében felburjánzó gyomok kiirtásában. Merítsünk az aradi Golgotából lelki erőt a hálátlan munka kitartó teljesítéséhez, hogy a XX. század nagy Magyarországa megteremtőinek vértanúságot szenvedő magyar lelkes tanítói sereget vallhassa.

„Bucsuzó anyának fia szent ereklyeképet ad“.

Fia, alázatos gyermeke voltam e hitéletben s hazaszeretet ápolásában gazdag tanítói körnek. Itt szivtam magamba az életadó eszméket s lettem a haza sorsát szerényen munkáló ember. Ez az édes anya nyomott lelkembe egy képet a mikor távoztam. Ezt hordozom ma is keblemen, — a szent kereszt jelét! Én is adtam egyet az én jó anyámnak. Jó anyám fiai nézzetek rá gyakran. Ez is egy szent kereszt, a magyar szabadság véreben megázott drága szent keresztfa, melyet a 13 vértanu methamorforizált s mely ma ott ragyog a magyar haza egén; rajta felírás:

„In hoc signo vinces“

És győzni fogunk!
Isten Veletek.

*Gál Imre emlékezése az udvarhelyi r. k. esp. tanító-egylet sővidéki fiókkörének ülésén. Szerk.

HIREK.

Casabianca.*

Felicia Hemans.

— Mutatvány Zsoldos Benő, székelyudvarhelyi kir. törvényszéki albirónak a budapesti Franklin Társulatnál most megjelent „Lalla Radha és egyéb műfordítások“ című kötetéből, —

... Ott állt a lánzó fedélzetén,
Honnan mindenki elfutott, csak ő nem; —
A láng, — az égő harci roncs fölött —
Körülé fénylett e nagy temetőben ...

S ő mégis ott állt: bátran és üdén,
Mintha vihart nyugózni vón' hivatva. —
Egy büszke, bár még gyermekes alak, —
Dicső, nagy ősi vének hősi sarja ...

... Terjedt a tűz, — de percig sem akart
Mozdulni atya engedelmé nélkül;
Ám az atya nem hallja már szavát
Fiának, — a halál köde szemén ül ...

S kiált fennszóval a fiu: „Atyám,
Mondd, mit tegyek? parancsol' egyre vá-
[rom!]

— Szegény, nem tudta, hogy a kapitány
Már halva fekszik s mit se' tud fiáról ...

„Beszélj atyám!“ — szólt újra a fiú, —
„Lehet-e mennem innen, a hol állok?“ —
... Csak ágyúörgés válaszolt reá, —
S terjedtek egyre rémesen a lángok ...

Azok hevét érezte homlokán,
S lehelletét hullámzó, dus hajában, —
És itt, ez elhagyott haláltanyán
Szétnézett némán, búsan, egymagában ...

S kiáltott még egyszer jó hangosan:
„Oh, mond' atyám, itt kell-e állni nekem?“
— A míg föléje, szemfedő gyanánt,
A láng ölelve ráborult egészen ...

Szilaj, vad fény áradt el a hajón,
A zászlót megfogták a lángok ott fenn, —
S szétáradtak a hős gyermek fölött,
Mint óriási lobogók az égen ...

Aztán jött egy borzasztó dördülés —
A hős fiú hol állt előbb? — Mivé lett?
Kérdezd a széltől, — a tengerre csak
Tört roncokat hintett a végítélet ...

Árboc, kormány, — mind szerte a vizen,
A céljokrak bár híven megfeleltek:
— De egy ifjú, hűséges szív vala
Legdrágább, mit a habok eltemettek ...

* A fiatal Casabianca, az Orient hadihajó parancsnokának 13 éves fia, a nilusi útközben nem távozott helyéről a hajón akkor sem, midőn az már tüzet fogott s mindenki odahagyta. Ott lelte hősi halálát a hadihajón, mikor a lángok a löporkamrát elérve, a felrobant löpor az egész hajót pár perc alatt megsemmisítette. Ezt a jelenetet örökíti meg Hemans Felicia e szép költeményében.

— **Az oláhfalvi választás** tegnapi délelőtt folyt le és pedig egyhangú eredménnyel. Nagy Andor visszalépése folytán Embery Árpádot, a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium érdemes tanárát egyhangúlag a kerület országgyűlési képviselőjének választották függetlenségi és 48-as programmal.

— **Feltűnő athlezés.** A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök — mint értesülünk — Mátéffy Domokos székelyudvarhelyi kir. pénzügyi titkárt — a szolgálat érdekében — a szolnoki kir. pénzügyigazgatóságához helyezte át. Nem értjük azt a magas politikát, de sejtjük, amely egyigazi függetlenségi és 48-as érzelmű, pártatlan munkabírással és tudással bíró főtisztviselőt, e székely anyavármegye kebeléről leszakítani — elég kegyetlen volt. Micsoda szolgálati érdek kívánhatja Mátéffy távozását, aki szívvel-lélekkel igaz székely? Talán valakinek hely kell, aki mellette nem tudna érvényesülni? Nem kutatjuk; ezuttal csak annyit mondunk: nagyon rossz szolgálatot tettek a székelység ügyének Mátéffy elhelyezésével. Végtelen sajnáljuk távozását innen, szülőtte földjéről. Aki

a székelyt igazán nem szereti, banni sem tud soha vele! Gondolják meg az illetékesek, hátha még segíthetnek a dolgon.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Schwartz Mihály székelyudvarhelyi törvényszéki irnokot jelenlegi alkalmazása helyén irodatisztnak nevezte ki.

— **Hivatali vizsgálat a városnál.** Ugron Ákos főispán, dr Sebesi János alispán, Németh Albert pénzügyi segédtitkár és Péterffy István pénzügyi számlellenőr közbejöttével — mint értesülünk — gyökerez vizsgálatot tartott Székelyudvarhely város tanácsánál. Megvizsgálták a város adó- és összes ügykezelését, valamint a pénztárt, ugyszintén a reudörkapitányság pénzkezelését is. Vajjon azt megvizsgálták-e, hogy miképpen és egyáltalán végrehajjták-e a képviselőtestület egyes határozatait? Nincsenek-e részrehajlások némely dolgoknál? Vajjon a hivatalos órát minden ember egyenlő pontossággal, hasznos munkálkodás mellett tölti-e el? Minő hasznos eszmékkel és cselekedetekkel segítették elő az egyes tisztviselő urak a város anyagi boldogulhatását és erkölcsi nívóját emelték-e? Folytathatók az ilyen és ezekhez hasonló kérdések egész özönét, de nem akarjuk ...

— **A konstancai kikötő megnyitása.** Egy bukaresti híradás szerint — múlt vasárnap a román királyi pár, a trónörökös és a miniszterek jelenlétében megnyitották a konstancai kikötőt, a szomszéd Románia viláfgforgalmi tengeri útjának második erőforrását. Mély szomorúság töltheti el a Székelyföld minden igaz fiát, hogy e nagyszabású ünnepség nálunk nélkül folyt le. Holott ha jó Borszékly Soma bátyánk terve szerint: az apahida-marosvásárhely—székelyudvarhely—sepsiszentgyörgy—konstancai székely vasut kiépülhetett volna, egyik legelőkelőbb helyet biztosíthattuk volna ott a magyar világkereskedelmi forgalomnak. Istenem, de nagy vaksággal verted meg intező köreinket, kik nem látják a székelység boldogulására vezető utakat! Vajjon lesz-e világhosszág? Vajjon kivirrad-e nekünk is valaha!?

— **Korai mákvirágok.** Székelyszentkirály községből az utóbbi években csak példaadó, helyes dolgok kerültek e lap hasábjaira. Most pedig egy igen sajnálatos esetet kell szóvá tegyünk, amelyet két megmondatlan fiu követett el. Ugyanis Bodó Ignác fia Antal és ifj. László János Imre nevű fia, akik 13—14 éves gyermekek, minap egy Zetelakáról Oroszhegybe vándorló drótos-tót fucskát az uton megtámadták, azt össze-visszaverték s a fiunál levő 14 korona készpénzt elrabolták. Majd a pástorkodó gyermekek a szegény drótos fiura kutyákat uszítottak és azt összemaratták s a mezőn így ott hagyva, elfutottak. Szóval a legbrutálisabb módon bántak el a védtelen vándorló drótosfiuval, kit aztán később az erdőből haza siető két asszony talált meg és a körjegyzőhöz vezették. Elekes körjegyző a nyomozást azonnal megindította. A merénylő fiuk egyike: Bodó Antal nyomtalanul eltűnt. Az elrabolt pénzt pedig a másik fiunál

meztalálták. Mindenesetre elszomorító jelenség és nagyon kívánatos, hogy hasonló mákvirágok minél ritkábban forduljanak elő a hajdan oly híres vendégszerető Székelyföldön.

— **Egy kis statisztika.** A statisztikai havi közlemények, melyet a kereskedelemügyi miniszter megbízásából a központi statisztikai hivatal szerkeszt és ad ki, vármegyénkre nézve az augusztusi füzetében következő adatokat jegyezte fel: vármegyénk összes népessége múlt év végén 122.995 lélekből állott. Folyó évi augusztusban 68 házasságot kötöttek, amelyből 23 vegyes házasság. Született élve 371, halva 7 gyermek. Elhalt 7 éven aluli 165, feletli 137, összesen 302 egyén. Nepszaporodás 69 lélek. Fertőző betegségek miatt és pedig vérhasban 12, roncsoló toroklobban (torokgyík) 1, számarhuruban 4, gyermekágyi lázban 1 és gümőkórban (szárazbetegségben) 39 halt el. Tüzesz 6 községben volt 7 esetben, amelyből kifolyólag 12 egyén 3970 K kárt szenvedett. A Magyarbirodalom területén folyó évben 8714 tüzeset volt 26,921 korona kárral.

— **Méhkaptár tanfolyam.** A székelyudvarhelyi körű méhészegylet elnöksége a m. t. tagokat értesíti, hogy a kirendeltség által biztosított kaptárkészítő tanfolyam 1910. január 2-án veszi kezdetét. A tanfolyamon résztvenni szándékozók folyó évi november hó 15-ikéig Gál Imre méhészegyleti titkárnál jelentkezhetnek.

— **Muzeumi ülés.** A vármegyei Muzeum-Egyesület Ugron Ákos főispán, egyleti elnök vezetése alatt tartott választmányi ülésén tudomásul vette az egyes tárgyaknak a Székely Nemzeti Muzeum őrizetébe történő átadását. Elhatározta, hogy e hó 24 én újabb ülést tart és a közgyűlés határnapját folyó hó 31-ikére, határozatképtelenség esetére november hó 7-ére tüzi ki. Szó esett arról is, hogy az egyesület véglegesen nem oszolna fel, hanem valamely módoszat mellett, továbbra is fönmaradna. Erre nézve Dr Paál Árpád a legközelebbi ülés elé tervezetet fog terjeszteni.

— **Mennyi állami alkalmazott van?** Erre a kérdésre ad választ az alábbi érdekes összeállítás: Az állami közigazgatásnál és vállalatoknál állást viselő állandó alkalmazottak összes száma — ideaszámítva a magyar kir. csendőrséget is — az 1908. évben 271.429 volt. Ebből volt: tisztviselő 50.253, tiszteletdíjas, kezelő irnok 11.395, altiszt 63.799, szolga 12.201, állandó munkás 133.781. Ezekben a számokban az államvasutak alkalmazottai is bentfoglaltatnak, még pedig a következő létszámmal: tisztviselő 6270, kezelő 427, állandó évi fizetéses alkalmazottak 38808, állandó munkások 49000, egyéb állandó alkalmazott 6315. Összes alkalmazottak 100.820.

— **Menetrend változás.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a balatonvidéki vasuton folyó évi október hó 15-től Tapolcától Alsóörsig és Veszprémtől Alsóörsig egy-egy új személyszállító vonat helyezettett forgalomba. Az előbbi vonat Tapolcáról d. u. 5 óra 16 perckor, az utóbbi pedig Veszprémből este 6 óra 11 perckor in-

Ne tévovázzék, ha fáj a feje, **Beretvás-pastillát,** hanem használjon azonnal

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ára 1.20.** Kapható minden gyógyszerésznél és a postai árusítókban. — Készíti: **Beretvás Tamás** gyógyszerész 3 dobozzal ingyen postai szállítással. — Budapest.

Őszi borsót 100 kg. 32 K. Szösös bükköny legkorábban használható takarmány 100 kg. 48 K. **Szösös bükköny Szentjános** rozsszal 50—50 százalékos arányban keverve 100 kg. 34 K. A marosvásárhelyi raktárunk, utánvét ellenében, zsákot beszerzési értékben számítjuk. o o o o o o o o o o

SZÉKELY GAZDÁK SZÖVETKEZETE.
Központ: Marosvásárhely. — Fiókok: Székelyudvarhely-Sepsiszentgyörgy.

Magyar kir. államvasutak.
Szám: 264586—909.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje 1909-1910-re.

A magyar királyi államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi október hó 1-én a téli menetrend lépett életbe, mely a jelenleg érvényben levő nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:
A Budapest keleti p. u. arad—tövisi vonalon.

A Budapest keleti pályaudvarról délután 2 órakor induló, Aradon át Predeálra közlekedő, valamint az onnan Aradon át Budapest keleti p. udvarra délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonat Puzstatenyő állomáson feltételeesen megállítatik.

A Budapest keleti p. u. Predeáli vonalon.

A Budapest keleti p. u. és Predeál között Aradon át közlekedő, Budapestről délután 2 órakor induló, illetve az ellenirányból Budapestre délután 1 óra 15 perckor érkező gyorsvonatok forgalma Brassó és Predeál között november hó 15-én tul, az egész téli évadon át fentartatik.

A Tövisről délután 2 óra 24 perckor induló gyorstehervonatonál a személyszállítás Tövisről — Székelykosárdig megszüntetettik.

A Küküllőszög — parajdi vonalon.

A Küküllőszögéről délelőtt 9 óra 34 perckor Parajdra induló és az onnan délután 12 óra 43 perckor Küküllőszögre érkező személyvonat az idén az egész vonalon télen át is forgalomban marad.

Budapest, 1909. szeptember hó.
AZ IGAZGATÓSÁG.
Utánnomást nem díjazatik.

Magyar Könyvveteli Folyóirat
havi folyóirat a könyvveteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Karpáti Béla és Trautmann Henrik. Társszerkesztők: Euntner Róbert, Szél Jenő, Zsengeri Manó. Megjelenik minden hó első napján egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX. Meszter-u. 27. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhiv.

MIERT
nem előfizetjé Ön is
AZ ÜZLET
című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.
Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET”-re rászánja, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V. Sas-u. 12. sz.

Tanulónak ügyes fiút fizetéssel azonnal felvesz **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.

TALÁLÓS o o o o o o o KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés az apróhirdetés?

mert néhány APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást kínál vagy keres, **mindenféle terményt** kínál vagy keres,

lakást kínál vagy keres, **mindenféle butort** kínál vagy keres,

mindenféle ipari cikket kínál vagy keres, **a legkülönbözőbb apróbb dolgokat** kínálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinfiat** és **kereslet** nagyarányú forgalmát. **Azért ne tessék habozni** és a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben. **Apró a hirdetés, apró a költség!**

BOR!
Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Amortizációs tisztviselői kölcsön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.
KOLOZSVÁR
Terenc József-ut 7. szám a.
Válaszbélyeg csatolandó.

FOGORVOS

Perl József
Amerikan Dentist
Közelebbről Székelyudvarhelyre o o érkezik. o o

Grammofon és kitiűnő lemezek gyári árban kaphatók Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében.

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Kolozsvárt.
33794 1909—II. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak kolozsvári mozdonszerelő műhelye kibővítése céljából szükséges munkák végrehajtására.
A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafentartási és építési osztályánál (Boeska-tér 4 szám II. emelet 52 ajtó szám) valamint a kolozsvári osztálymérnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlatlathoz szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzá tartozó mellékleteket szabályszerű okmánybéllyel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemezése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecséttel ellátott fonallal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezart sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1909. évi október hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül, vagy posta útján beküldeni.

Az egyes munkanemekre külön-külön is lehet ajánlatot tenni.

Az ajánlat borítékát következő felirással kell ellátni.
Ajánlat a 35794 II. számú versenyárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5 százalékát készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1909. évi október hó 27-én délután 1 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Boeska-tér 4 szám földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Az értékpapirokat a budapesti áru és értéktőzsdén legutóbb jegyzett, de a névértékét meg nem haladó árfolyam szerint számítjuk.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezart sértetlen borítékban elhelyezett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előírt módon tesznek, vagy a melyből valamely melléklet hiányzik nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1909. évi október hó 28-án déli 12 órakor fogjuk felbontani, a mikor az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1909. évi október hó 30-ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik szóban forgó ipari munkát teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatuk-

ban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőknek vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemlítendőek és igazolandók.

Az ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ez ideig üzleti összeköttetésben még nem állottak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítói képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólírott üzletvezetőség fentartja magát az ajánlatot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekiutet nélkül szabadon választhasson

Kolozsvár, 1909. szeptember hó.
AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.
(Utánnomást nem díjazunk)

A kadiacsfalvi ecet.

Az emberi szervezetre káros hatással bíró mérges anyagokat nem tartalmaz. **A kadiacsfalvi ecettel** savanyított ételek kellemes finom ízt nyernek. **A kadiacsfalvi ecettel** eltett ugorka egy év múlva is üde, friss marad. **A kadiacsfalvi ecet** bármely borecettel versenyez. Kapható a kadiacsfalvi ecetgyárban és minden jobb fűszerkereskedőnél. Hamisításoktól óvakodjunk.

Eladó ház. Székelyudvarhelyt, a Kosuth-utca 85. sz. ház. 635e2. hrsz. ingatlan 830.82 négyszögöl területtel, szabad kézből eladó. Értekezni lehet: Kapceza Balintnénel Szentimre-utca 27. sz. alatt.

Butor-raktár Székelyudvarhelyt.

Alólírtak a nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy dusai berendezett

butor-raktárunkban

nagy választék van mindennemű butorokban. Modern, faragott és egyszerűbb teljes berendezések

háló és ebédlőkben

és kaphatók minden egyes butor darabok, töltött butorok, svábel ágak, garnitúrák, iroda berendezések, ágybetetek (matracok) és mindenféle szőnyegek, függönyök és draperiák,

asztal és ágyterítők

s többfajta hajlított székek és mindenféle esztályos áruk ...

Tőlünk vásárolt minden egyes butor darabért egy évi felelősséget vállalunk, mi elég garancia arra, hogy raktárunkban kizárólag csak elsőrendű butort árusítunk ...

Ez feljogosít arra, hogy a kinek butor szükséglete van, raktárunk megtekintését melegen ajánljuk.

:: Teljes tisztelettel ::

Balázs Károly és Balásy Mihály.